

MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

I. PREAMBUL

1.1. Scopul și obiectivele

Modele de programe de educație multilingvă prezentate în acest document au fost elaborate în conformitate cu obiectivele prevăzute în Conceptul de educație multilingvă în Republica Moldova care vizează „îmbunătățirea echității și a șanselor oferite elevilor pentru a realiza studii, astfel încât să-și dezvolte abilități de multilingvism și competențe interculturale, care să le permită să acționeze eficient în calitate de cetățeni. Aceasta implică respectul față de diversitatea culturală, promovarea comunicării interculturale și valorizarea limbii române ca bază comună pentru interacțiune.”

Modelele propuse urmăresc „promovarea programelor de educație multilingvă bazate pe limba maternă în instituțiile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, în care instruirea se desfășoară în limbile minorităților naționale.”

1.2. Repere de implementare

Promovarea educației multilingve va fi inițiată începând cu nivelul preșcolar, pentru instituțiile de educație timpurie și se va realiza gradual, cu respectarea următoarelor condiții esențiale: obținerea consimțământului părinților, asigurarea personalului didactic calificat și disponibilitatea materialelor didactice corespunzătoare.

Introducerea limbii române ca disciplină obligatorie, începând cu anul școlar 2025–2026, în grădinițele alolingve reprezintă un prim pas spre implementarea educației multilingve.

Implementarea modelelor de educație multilingvă în școală se va realiza în baza Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, aprobat prin Ordin MEC nr. 266/2025, precum și în conformitate cu curriculumul și standardele educaționale naționale.

Instituțiile de învățământ general pot dezvolta planuri proprii de educație multilingvă, ajustate la particularitățile comunității școlare și la resursele disponibile ale instituției (umane, financiare, sprijin comunitar etc.), respectând în același timp cerințele curriculumului național.

În funcție de resursele disponibile, instituțiile de învățământ general pot desfășura procesul educațional în două (sau trei) limbi, asigurând volumul de ore prevăzut pentru instruire în limba țintă prin următoarele modalități:

- a) selecția disciplinelor care vor fi predate în limba țintă;
- b) alocarea unei părți din orele (modulelor) aferente anumitor discipline pentru instruirea în limba țintă;
- c) predarea unor teme (temelor transversale) în limba țintă;
- d) utilizarea materialelor didactice prevăzute pentru instruirea bilingvă;
- e) organizarea activităților extracurriculare în limba țintă.

Evaluarea competențelor în limbile țintă se va realiza în baza criteriilor de evaluare a competențelor lingvistice în limba română și în concordanță cu prevederile Cadrului European Comun de Referință (CECR), precum și în raport cu standardele educaționale relevante.

Monitorizarea implementării programelor bilingve/multilingve, precum și evaluarea eficacității acestora, vor lua în considerare atât nivelul de însușire a limbilor (L1, L2, Lm), cât și performanțele elevilor la disciplinele non-lingvistice predate în limbile țintă.

II. GLOSAR

Limbile propuse ca limbi de predare ale disciplinelor nonlingvistice	L1 – Limba Rusă L2 – Limba Română Lm – Limba etniei minoritare (bulgară, gagauză, ucraineană etc.)
Modele „puternice” ale educației bilingve/multilingve	Modelele de educație bilingvă/multilingvă care au ca obiectiv principal păstrarea limbii materne și extinderea repertoriului lingvistic al individului. Acele modele urmăresc dezvoltarea bilingvismului și multilingvismului la nivel individual și societal, contribuind la formarea competențelor lingvistice multiple. Modelele „puternice” percep multilingvismul ca pe o resursă esențială și oferă instrumente eficiente pentru promovarea acestuia. Politicile educaționale care susțin astfel de modele, în special cele dedicate minorităților naționale, vizează crearea unui echilibru lingvistic care să reflecte coexistența pașnică a diversității etnolingvistice.
BICS – Basic Interpersonal Communication Skills	Abilități de bază de comunicare interpersonală – se referă la utilizarea limbajului oral într-un context cotidian, colocvial și familiar. Aceste competențe sunt, de regulă, dobândite ușor și rapid de către elevii în afara mediului formal de învățare, în interacțiuni informale sau în contexte de imersiune lingvistică (Baker & Wright, 2017).
CALP (Cognitive Academic Language Proficiency)	Cunoașterea limbajului academic cognitiv (Limba academică) – reprezintă nivelul de competență lingvistică necesar pentru a înțelege și a produce conținut educațional complex, specific mediului academic, care presupune un grad ridicat de funcție cognitivă. Dezvoltarea completă a competențelor CALP necesită, de regulă, între 5 și 7 ani (Baker & Wright, 2017). În absența sprijinului pentru limba primară (L1), progresul în dobândirea limbajului academic în L2/L3 este considerabil mai lent.
Biliteracy	Biliteracy - alfabetizare în două limbi. În accepțiunea tradițională, termenul „literat” se referă la o persoană care știe să citească și să scrie. În sensul modern, biliteracy implică capacitatea de a citi și scrie în conformitate cu normele gramaticale și ortografice ale ambelor limbi.
Bilingvism echilibrat	Bilingvismul echilibrat este un tip de bilingvism individual în care persoana posedă un nivel similar de competență în ambele limbi. Cele două limbi sunt utilizate cu aceeași ușurință și eficiență, atât în contexte cotidiene, cât și academice.

Bilingvism dezechilibrat	Bilingvismul dezechilibrat se referă la situația în care persoana are niveluri diferite de competență în cele două limbi pe care le utilizează. De regulă, prima limbă (limba maternă) este stăpânită mai bine decât cea de-a doua.
Bilingvism substractiv	Bilingvismul substractiv apare atunci când învățarea unei a doua limbi duce la pierderea sau înlocuirea treptată a primei limbi. În acest caz, competențele în prima limbă (limba maternă) se diminuează, fiind înlocuite cu monolingvismul în limba țintă.
Abordarea naturalistă	Abordarea naturalistă se referă la metodele tradiționale de predare a limbilor străine, bazate pe observarea și interpretarea modului în care cursanții dobândesc atât prima, cât și a doua limbă în contexte informale. (Abordarea naturalistă a fost dezvoltată de Tracy Terrell și Stephen Krashen și prezentată în lucrarea „The Natural Approach” în 1983).
O persoană-o limbă (OPOL)	Metoda „O persoană – o limbă” presupune ca fiecare a doua limbă să fie atribuită unei persoane distincte care comunică exclusiv în acea limbă cu copilul. Este una dintre cele mai utilizate și accesibile metode de educare a copiilor bilingvi și cea mai ușor de implementat.
Imersiune lingvistică parțială	Formă de organizare a instruirii în care o parte din disciplinele școlare sunt predate în limba-țintă, iar restul în limba maternă. Scopul este dezvoltarea treptată a competențelor bilingve, fără a afecta înțelegerea conținuturilor academice.
Imersiune lingvistică completă	Model educațional în care toate sau aproape toate disciplinele sunt predate în limba-țintă. Limba maternă este introdusă treptat, iar obiectivul principal este atingerea unei competențe lingvistice avansate în limba de imersiune, împreună cu dezvoltarea conținuturilor academice.
Metoda de predare bilingvă	Metoda de predare bilingvă reprezintă o strategie educațională prin care conținuturile disciplinelor școlare sunt predate în două limbi, de regulă limba maternă a elevilor și o limbă-țintă (cum ar fi limba oficială a statului sau o limbă străină). Scopul acestei metode este dezvoltarea simultană a competențelor lingvistice în ambele limbi, fără a compromite achiziția cunoștințelor academice
Metoda CLIL (învățarea integrată a conținutului și limbii)	Metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning) reprezintă o abordare educațională prin care predarea conținutului unei discipline școlare se realizează simultan cu învățarea unei limbi străine sau a limbii-țintă. Aceasta urmărește dezvoltarea competențelor lingvistice și cognitive prin integrarea instruirii în limba țintă cu achiziția cunoștințelor de specialitate, promovând astfel atât bilingvismul, cât și performanța academică. (Conform Coyle, Hood și Marsh (2010))

III. EDUCAȚIA MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

3.1. Obiectivele educației multilingve în instituțiile de educație timpurie în Republica Moldova

Scopul educației multilingve, fundamentată pe limba maternă, la etapa preșcolară este de a asigura condiții favorabile dezvoltării optime a capacităților și abilităților fiecărui copil, în

concordanță cu potențialul său individual, particularitățile de vârstă și cerințele educaționale actuale. Aceasta implică crearea unui mediu educațional care să sprijine dezvoltarea armonioasă/holistică a copilului conform *Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani* și *Curriculumului pentru educația timpurie*.

Totodată, instituțiile de învățământ preșcolar oferă fiecărui copil oportunitatea de a-și dezvolta competențele lingvistice în limba maternă/prima limbă (limba rusă sau limba minorității naționale), în concordanță cu particularitățile de vârstă. În același timp, copiii sunt sprijiniți să dobândească cunoștințe funcționale într-o a doua limbă – limba română – prin înțelegere, exprimare orală și dezvoltarea respectului față de diversitatea culturală.

Unul dintre principalele obiective ale educației multilingve în copilăria timpurie este cultivarea interesului pentru învățarea limbilor străine, stimularea dorinței de a comunica în limba studiată și formarea interesului și a unei atitudini pozitive față de cultura poporului care o vorbește.

Este important de subliniat că procesul de dezvoltare timpurie complexă a copilului și procesul de învățare a unei limbi țintă sunt inseparabile și interdependente, având ca trăsături esențiale o comunicare firească, un mediu de învățare sigur și prietenos și sprijin constant din partea educatorilor și altor specialiști din instituțiile preșcolare.

Întrucât stăpânirea limbii țintă presupune dezvoltarea prealabilă a unor competențe lingvistice în limba maternă conform normelor de vârstă, este necesar ca părinții și cadrele didactice să cunoască și valorifice aceste rezultate.

3.2. Particularitățile învățării unei a doua limbi în copilăria timpurie

Copiii preșcolari învață o limbă nouă în mod natural, prin activități specifice vârstei, în special prin joc. Curiozitatea naturală și percepția senzorială accentuată și lipsa fricii de a greși facilitează semnificativ procesul. Cu cât copilul este mai mic, cu atât are șanse mai mari să învețe o a doua limbă cu pronunție autentică și intonație corectă. De aceea, se recomandă ca educația multilingvă să înceapă din grădiniță.

Educație multilingvă ancorată în dezvoltarea limbii materne este cea mai eficientă în perioada timpurie. Dezvoltarea limbii materne/primei limbi este crucială pentru succesul învățării unei a doua limbi. Bilingvismul autentic apare doar atunci când persoana poate formula și exprima liber orice gând, cel puțin într-o limbă. Prin urmare, introducerea limbii a doua în procesul educațional este oportună după vârsta de trei ani, când, de obicei, vorbirea, exprimarea verbală în limba maternă s-a format deja.

Pe baza primei limbi/limbii materne se formează abilitățile inițiale de comunicare, care pot fi transferate și adaptate mai ușor în învățarea altei limbi către o altă limbă.

Pentru educator, abordarea firească a predării în limba țintă presupune utilizarea acesteia nu doar în cadrul activităților planificate, ci și pe parcursul întregii zile, explicând acțiuni și situații cotidiene (de exemplu la îmbrăcat, în respectarea regulilor etc.). Astfel, educatorul modelează pentru copii structuri de vorbire relevante și utile în viața cotidiană.

Esența educației multilingve nu constă doar în predarea formală a două sau mai multe limbi ca discipline separate, ci în integrarea lor firească în întregul proces educațional.

3.3. Modele de educație multilingvă aplicabile în instituțiile de educație timpurie

Programele de educație multilingvă vizează dezvoltarea abilităților copiilor preșcolari de a comunica atât în limba maternă/limba rusă, cât și în a doua limbă – limba română – în diferite situații, potrivite vârstei și nivelului de dezvoltare.

Învățarea celei de-a doua limbi se realizează etapizat, conform etapelor naturale de stăpânire a limbajului, și are loc într-un mediu comunicativ, atât în cadrul activităților formale, cât și în momente de rutină, jocuri și interacțiuni cu colegii și adulții.

Astfel se realizează o imersiune planificată într-un mediu multilingv, scopul fiind învățarea limbii și culturii prin comunicare activă. Pe parcursul etapelor, se creează condiții pedagogice favorabile pentru susținerea și consolidarea progresului lingvistic al fiecărui copil.

3.3.1. Modele de imersiune parțială

În acest model, se folosesc două sau trei limbi: limba rusă sau o altă limbă maternă, alături de limba română ca limba țintă. Activitatea educațională în grupă este desfășurată de doi educatori, fiecare utilizând consecvent una dintre limbi. Inițial, proporția de utilizare a limbilor poate varia (80:20, 60:40, 50:50), cu scopul de a ajunge la echilibru (50:50).

Copiii sunt vorbitori nativi de limbă rusă (L1) sau de o altă limbă maternă (Lm). În forma clasică a modelului, copiii petrec 50% din timp cu un educator care comunică exclusiv în limba țintă – limba română și 50% cu celălalt educator care utilizează limba rusă sau limba maternă. În unele cazuri, un singur educator bilingv poate de asemenea implementa acest model, cu aplicarea unor elemente vizuale de diferențiere (culori, accesorii etc.) pentru a sprijini copiii în recunoașterea limbii utilizate. Este esențial ca educatorii să nu recurgă la traducerea directă din limba țintă, ci să folosească gesturi, suporturi vizuale și sprijinul, implicarea activă a copiilor pentru a asigura înțelegerea comunicării, explicațiilor în limba română.

În cazurile în care limba maternă a copilului nu coincide cu limba rusă ca prima limbă, se creează condiții pentru a susține dezvoltarea în toate cele trei limbi rusă, maternă, română, adaptând corespunzător strategiile și activitățile educaționale.

În cazul situației trilingve, când L1 și Lm sunt limbi diferite, repartizarea timpului între cele trei limbi se realizează în funcție de nivelul de stăpânire a fiecărei limbi L1 și Lm de către copii și de obiectivele urmărite în învățarea acestor limbi, acordând prioritate limbii cel mai bine stăpânite din repertoriul lingvistic al copilului, aceasta fiind utilizată ca limbă de bază în procesul educațional. Raportul de timp între, L1, Lm și L2 poate fi de 40/20/40, 35/30/35 sau orice altă proporție, în funcție de necesitățile instituției, justificat și stabilit de conducerea grădiniței și aprobată de autoritățile educaționale.

3.3.2. Model de imersiune dublă

În contextul educației multilingve, programele de imersiune bidirecțională, denumite și „modele de dublă imersiune”, reprezintă forme de organizare a instruirii în care două grupuri lingvistice (de exemplu, vorbitori nativi de limba română și vorbitori nativi ai unei alte limbi) învață împreună, fiecare grup având ocazia să-și dezvolte competențele atât în limba maternă, cât și în limba parteneră. Scopul acestor programe este dobândirea unei competențe bilingve echilibrate și promovarea înțelegerii interculturale.

În cazul modelelor de imersiune dublă, grupa de copii este formată în proporții aproximativ egale din copii vorbitori nativi ai celor două limbi - limbă română și limba rusă sau o altă limbă maternă. Fiecare copil petrece 50% din timp cu un educator care comunică exclusiv într-una dintre cele două limbi.

Astfel, fiecare limbă are funcția de limbă maternă (L1/Lm) pentru o parte dintre copii și de limbă a doua (L2) pentru cealaltă parte. De exemplu, într-o grupă mixtă româno-rusă, în prima jumătate a zilei se desfășoară activități în limba rusă, care este L1 pentru unii copii și L2 pentru ceilalți; în a doua jumătate a zilei, activitățile continuă în limba română, iar rolurile limbilor se inversează.

3.3.3. Alte abordări de predare a limbilor țintă

Pe lângă modelele clasice de imersiune, în instituțiile de educație timpurie pot fi aplicate și alte forme complementare și flexibile de introducere a limbii țintă, adaptate contextului și resurselor disponibile:

- *Activități de limbă română*, începând cu vârsta de 3-4 ani, susținute de un profesor de specialitate.
- „*Duș lingvistic*”: intervenții scurte, dar frecvente ale profesorului de limbă română, care intră în grupă în diverse momente ale zilei și comunică exclusiv în limba țintă, timp de 5–15 minute, creând contexte variate pentru expunerea naturală la limbă.
- *Momente de rutină în limba română ca limba țintă*: profesorul participă regulat la activități de rutină (îmbrăcare, masă, plimbare), ceea ce facilitează asigurarea învățării vocabularului funcțional și fixarea expresiilor uzuale prin repetiție și aplicare în contexte reale.

3.4. Caracteristici obligatorii și variabile în implementarea educației multilingve în învățământul preșcolar

Caracteristici obligatorii:

1. *Principiul „O persoană – o limbă”* – creează o asociere clară între limbă și vorbitor, facilitând învățarea prin coerență și consecvență..
2. *Abordare integrată* a proceselor de predare, educare și dezvoltare, care valorifică limbajul ca parte a întregului parcurs educațional.
3. *Fără traducere* – accent pe comunicare directă, autentică în limba țintă prin imersiune totală.
4. *Sprijinul copilului* în procesul de învățare prin mijloace verbale, non-verbal, vizuale, și interactive, adaptate nevoilor copiilor.
5. *Mediu favorabil* – caracterizat de o atmosferă pozitivă, respect pentru identitatea lingvistică și culturală a copilului, precum și prezența unor materiale vizuale stimulative.
6. *Colaborare eficientă între toți actorii* implicați – autorități, conducerea instituției, cadre didactice, părinți, copii.

Caracteristici variabile (în funcție de specificul instituției și al comunității):

- Modelul de educație multilingvă aplicat (imersiune parțială sau imersiune dublă);
- Tipul de planificare utilizat (zilnică, săptămânală etc.);
- Programul activităților;
- Tipurile de activități (în aer liber, excursii, lecții în afara grădiniței);
- Metodele și tehnicile didactice aplicate;
- Diversitatea și numărul limbilor utilizate, metodele și formele lor de integrare în program (activități, „duș lingvistic”, activități de rutină, etc.).

Implementarea programelor de educație multilingvă se realizează treptat, în baza consimțământului părinților, disponibilității personalului calificat și materialelor didactice corespunzătoare. Decizia privind aplicarea programului este luată la nivelul instituției și este aprobată de Ministerul Educației și Cercetării conform procedurilor prevăzute.

Totodată, atenționăm conducerea instituțiilor de educație timpurie că, începând cu anul de studii 2025–2026 introducerea studierii limbii române ca disciplină de studiu devine obligatorie în instituțiile cu limba de instruire rusă sau în alte limbi ale minorităților naționale.

IV. EDUCAȚIA MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

IV. MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL

Modele aditive de programe educaționale multilingve						
Etapă educațională Tip de program	Limbi de predare	Educația timpurie (vârsta 3-7)	Școala primară (vârsta 7-11)	Gimnaziu (vârsta 11-16)	Liceu (vârsta 16-19)	Obiective & Standarde
1. MODELE DE EDUCAȚIE BILINGVA	1.1.	L1 – limba de educație ¹ L2 – predare ca disciplină;	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină;	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2 – – limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2 – limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 – BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe bilingve
	1.2.	L1 & L2 – limbi de educație L2 – predare ca disciplină;	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duala Competențe bilingve

¹Cursivul reflectă practicile curente de predare/învățare a limbilor țintă

1.3.	L1 & L2	L1 & L2 - limbi de educație	L1 – limba de predare; L1 & L2 & Lm – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; L1 & L2 & Lm – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; L1 & L2 & Lm – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice Lm - predare ca disciplina în funcție de cerere și numărul suficient de copii	L2- BICS/CALP Alfabetizare duală Competențe polilingve Lm -BICS
	L1 & L2	L2 – predare ca disciplină Lm – predare ca disciplină				
1.4.	L1 & L2	L1 & L2 - limbi de educație	L1 – limba de predare; L1 & L2 – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice Lm – predare ca disciplină în funcție de cerere și numărul suficient de copii	L1 – limba de predare; L1 & L2 & Lm – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice Lm – predare ca disciplina în funcție de cerere și numărul suficient de copii	L1 – limba de predare; L1 & L2 & Lm – predare ca disciplină; L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice Lm - predare ca disciplina în funcție de cerere și numărul suficient de copii	L2- BICS/CALP Alfabetizare duală Competențe polilingve Lm -BICS
	L1 & L2	L2 – predare ca disciplină				
1.5.	Lm & L2	Lm & L2 & L1 – limbi de educație	Lm – limba de predare; L1 & L2 – predare ca disciplină;	Lm – limba de predare; L1 & L2 – predare ca disciplină; L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din	Lm – limba de predare; L1 & L2 – predare ca disciplină;	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duală

				numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2- limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	Competențe bililingve
2. MODELE DE EDUCAȚIE MULTILINGVĂ	1.6.	Lm & L2 & L1 – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	Lm – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	Lm – limba de predare; L1&L2 – predare ca disciplină; L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 - BICS/CALP Alfabetizare duală Competențe bililingve	
	2.1.	L1 & L2 & Lm – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	L1 – limba de predare; L1&L2&Lm – predare ca disciplină; L2- predare ca disciplină	L1 – limba de predare; L1&L2&Lm – predare ca disciplină; Lm - limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L2-limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm- BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve	
	2.2.	L1 & L2 & Lm – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	L1 – limba de predare; Lm - limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 – limba de predare; Lm - limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm- BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe	

			disciplinelor nonlingvistice L2 - limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2 - limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	polilingve
2.3.	L1 & L2 & Lm	L1 & L2 & Lm - limbi de educație L2 - predare ca disciplină	L1 - limba de predare; L1 & L2 & Lm - predare ca disciplină; Lm - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L1 - limba de predare; L1 & L2 & Lm - predare ca disciplină; Lm - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 10% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm- BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve
2.4.	L1 & L2 & Lm	L2 & Lm & L1 - limbi de educație L2 - predare ca disciplină	Lm - limba de predare; L1 & L2 & Lm - predare ca disciplină; L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L1 - limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L1 - limba de predare pentru cel puțin 15% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute	Lm - limba de predare; L1 & L2 & Lm - predare ca disciplină; L2 - limba-țintă; limba de predare pentru cel puțin 30% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice L1 - limba de predare pentru cel puțin 20% din numărul de ore pe săptămână, prevăzute pentru studierea disciplinelor nonlingvistice	L2, Lm- BICS/CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve

				pentru disciplinelor nonlingvistice	studierea		
3. MODELE DE IMERSIUNE COMPLETĂ	3.1.	L2	L1 & L2 – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	L2 - limba de predare L1 – disciplina școlară	L2 - limba de predare L1 - disciplina școlară	L2 - limba de predare L1 - disciplina școlară	L2- CALP Alfabetizare duala Competențe polilingve
	3.2.	L2	L1 & L2& Lm – limbi de educație L2 – predare ca disciplină	L2 - limba de predare L1 – disciplina școlară Lm – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	L2 - limbi de predare L1 - disciplina școlară Lm – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	L2 - limbi de predare L1 - disciplina școlară Lm – disciplina școlară studiată timp de cel puțin 2 ore pe săptămână	L2- CALP Alfabetizare între limbi Competențe polilingve

V. NOTA EXPLICATIVĂ

5.1. Implementarea educației multilingve la etapa preșcolară

Implementarea programelor de educație multilingvă în instituțiile de educație timpurie se va realiza treptat, în baza consimțământului părinților, a disponibilității personalului didactic calificat și a existenței materialelor didactice adecvate. Decizia de aplicare a programului se ia la nivelul instituției și se supune aprobării Ministerului Educației și Cercetării, conform procedurilor prevăzute în cadrul normativ în vigoare.

Educația multilingvă în grădinițe este parte integrantă a unei abordări holistice, care urmărește asigurarea continuității dezvoltării competențelor lingvistice ale copiilor pe parcursul întregului traseu educațional. Această abordare sprijină construirea timpurie a bazelor bilingvismului sau multilingvismului funcțional, într-un cadru incluziv și adaptat diversității lingvistice din comunitate.

La nivel preșcolar, limba română este promovată ca limbă țintă, alături de limba maternă (L1/Lm), precum rusa sau alte limbi ale minorităților naționale.

Modelele recomandate – imersiune *parțială sau dublă (bidirecțională)* – se bazează pe o abordare naturală a predării/învățării limbilor, prin aplicarea metodei „o persoană – o limbă”. Informații suplimentare privind organizarea procesului educațional conform acestei metode, precum și conținuturi metodologice aferente, pot fi consultate în suportul didactic destinat instituțiilor de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale: „*Limba română. Nivelul Pre-A1*”, disponibil la: https://bilingual.antem.org/wp-content/uploads/2020/03/Suport_didactic_RO_web.pdf

Instituțiile de educație timpurie beneficiază de autonomie în organizarea programelor multilingve, în funcție de contextul local, resursele umane și materiale disponibile. Acestea pot alege modelul de educație multilingvă aplicat (precum imersiunea parțială sau dublă), pot stabili modul de repartizare a timpului destinat utilizării limbilor (de exemplu, o limbă pe zi, dimineața într-o limbă și după-amiaza în alta), tipul de planificare (zilnică sau săptămânală), precum și tipurile de activități desfășurate. Aplicarea acestor alegeri este condiționată de existența resurselor necesare și se face cu aprobarea Ministerului Educației și Cercetării, conform procedurilor prevăzute.

Procesul educațional desfășurat în cadrul programelor de educație bilingvă, precum și evaluarea rezultatelor obținute, se realizează în conformitate cu Curriculumul Național și cu standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Studierea limbii române ca disciplină separată este o componentă obligatorie a tuturor modelelor recomandate. Întregul proces educațional, precum și evaluarea rezultatelor, se desfășoară în conformitate cu curriculumul și standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

5.2. Aplicarea modelelor de educație bilingvă

Modelele de educație bilingvă sunt modele de imersiune parțială care prevăd studierea unor discipline în limba română, ca limbă țintă. Aceste modele se deosebesc prin etapa de imersiune: *modelul 4.1.1 fiind unul de imersiune medie*, iar *modelul 4.1.2 – de imersiune intermediară*. În modelele 4.1.1 și 4.1.2, limba de predare de bază – L1 – este limba rusă, iar L2 – limba română – este limba țintă utilizată în predarea unor discipline școlare. Aceste modele sunt preconizate pentru școlile care nu oferă predarea limbilor etniilor conlocuitoare.

Modelele 4.1.3 și 4.1.4 se recomandă școlilor cu predare în limba rusă care predau limbile minorităților conlocuitoare ca discipline școlare. Asemenea situații sunt caracteristice școlilor din orașe sau din localități cu populație dispersată a unei minorități naționale. Aceste modele prevăd posibilitatea studierii limbii materne concomitent cu predarea în limba rusă și predarea unor

discipline școlare în limba română ca limbă țintă. Modelele se deosebesc prin volumul de timp alocat studierii disciplinelor în limba română. Modelul 4.1.4 prevede un volum mai mic de timp destinat predării în limba română, ținând cont de lipsa cadrelor care posedă această limbă la nivelul necesar, și este prevăzut pentru etapa de tranziție.

Modelele 4.1.5 și 4.1.6 pot fi aplicate în localitățile cu populație compactă a unei minorități etnice. Acestea permit predarea în una dintre limbile etniilor conlocuitoare (precum bulgara, găgăuza, ucraineana) ca limbă de bază, la inițiativa școlii, cu acordul părinților și cu condiția existenței resurselor necesare. Limba română este limba țintă, iar limba rusă se predă ca disciplină școlară.

În școlile/clasele primare pot fi aplicate două abordări, având în vedere necesitatea asigurării continuității educaționale pentru elevii din școlile cu predare în limba rusă. Modelul 1.1 prevede instruirea exclusiv în L1, iar modelul 4.1.5 – în limba maternă în ciclul primar, în timp ce limba română (L2) este studiată ca disciplină școlară separată. Modelele 4.1.2, 4.1.3 și 4.1.4 presupun introducerea predării unor discipline școlare în regim bilingv începând cu clasele a III-a–a IV-a, la discreția școlii.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate bilingv în L1/Lm și L2 revine școlii, în funcție de disponibilitatea cadrelor didactice calificate, a resurselor educaționale existente, precum și cu acordul părinților. Procentul de timp destinat predării disciplinelor în L2 se calculează în raport cu numărul total de ore prevăzut în planul-cadru pentru disciplinele non-lingvistice, excluzând orele alocate limbilor ca discipline separate (vezi *Anexele 1-4*).

Utilizarea limbilor L1 și L2 în predarea disciplinelor non-lingvistice trebuie să fie justificată pedagogic și să respecte metodologia predării bilingve. Alocarea timpului de instruire în L2 trebuie să țină cont de nivelul de competență lingvistică al elevilor, crescând treptat pe măsură ce aceștia avansează în însușirea limbii române (L2).

La etapa gimnazială, utilizarea limbii române ca limbă de predare se realizează cu respectarea principiului continuității între ciclul primar și cel gimnazial. În toate modelele propuse, limba română este introdusă treptat ca limbă de instruire pentru disciplinele non-lingvistice, începând cu clasa a V-a. Cel târziu în clasa a VII-a, sarcina didactică desfășurată în limba română trebuie să reprezinte cel puțin 20% din încărcătura săptămânală totală a elevilor, conform Planului-cadru pentru învățământ primar, gimnazial și liceal, cu excluderea orelor destinate studierii limbilor ca discipline școlare.

Ca și în ciclul primar, alegerea disciplinelor non-lingvistice predate bilingv în L1 și L2 revine instituției de învățământ, ținând cont de disponibilitatea personalului calificat, a resurselor educaționale și cu acordul părinților.

În clasele de liceu, timpul recomandat pentru predarea în limba țintă – limba română – este uniform pentru toate cele cinci modele de programe bilingve și trebuie să reprezinte cel puțin 30% din volumul total al încărcăturii săptămânale a elevilor, excluzând orele prevăzute pentru studierea limbilor ca discipline distincte.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate în limba română este realizată de către școală, ținând cont de continuitatea disciplinelor studiate anterior în L2 la nivel primar și gimnazial, de profilul clasei (umanist sau real), precum și de obiectivele curriculumului școlar privind dezvoltarea competențelor lingvistice în limba țintă – BICS (Abilități de bază de comunicare interpersonală) sau CALP (Cunoașterea limbajului academic cognitiv).

Limba română și limba rusă vor fi studiate pe întreaga durată a învățământului liceal ca discipline școlare distincte. În plus, modelele 4.1.3–4.1.6 prevăd și studierea limbilor materne (Lm) ale minorităților etnice în același regim.

Predarea disciplinelor non-lingvistice în limba română poate avea loc fie prin metode de predare bilingvă, fie prin învățare integrată a conținutului și limbii (CLIL), utilizând strategii moderne precum translingvismul, „schele” (scaffolding) și dezvoltarea gândirii critice. Cu condiția

ca elevii să fi fost încadrați anterior în programe de educație bilingvă/multilingvă, se presupune utilizarea preponderentă a metodologiei CLIL pentru predarea disciplinelor în limba română la nivel liceal.

Cadrelle didactice implicate în aceste programe trebuie să dețină un nivel adecvat de competență în ambele limbi de predare, atât în L2, cât și în L1, precum și o formare metodologică specifică în domeniul educației multilingve. Aceasta include cunoștințe și abilități în aplicarea strategiilor de translingvism, „schele” (scaffolding), gândire critică și metode de învățare integrată a conținutului și limbii (CLIL).

5.3. Aplicarea modelelor de educație multilingvă

Modelele de educație multilingvă sunt destinate grădinițelor și școlilor cu predare în limba rusă, care au în componență copii de etnie bulgară, găgăuză sau ucraineană. Aceste modele prevăd utilizarea a trei limbi ca limbi de instruire: una dintre limbile minorităților etnice – Lm (bulgară, găgăuză, ucraineană), L2 – limba română, și limba rusă (L1), limbă pe care majoritatea elevilor o stăpânesc cel mai bine la momentul intrării în sistemul educațional. Toate cele trei limbi sunt utilizate ca mijloace de instruire și educație pe întreg parcursul educațional, de la grădiniță până la finalizarea studiilor liceale.

Modelele 4.2.2. și 4.2.3. se deosebesc prin volumul de timp alocat pentru utilizarea limbii române ca limbă țintă. Modelul 4.2.3. prevede un volum mai mic de timp pentru studierea în limba română, luând în considerație lipsa cadrelor cu posedarea limbii române în unele raioane ale republicii și este prevăzut pentru etapa de tranziție.

Nivelul de competență lingvistică a cadrelor didactice în fiecare dintre cele trei limbi poate varia, însă trebuie să fie suficient pentru a îndeplini în mod calitativ cerințele profesionale asociate predării în limba respectivă.

La nivelul învățământului primar, modelul 4.2.1. prevede organizarea procesului educațional în limba rusă (L1), în timp ce limba română (L2) și limba maternă a elevilor (Lm) se studiază exclusiv ca discipline școlare.

Modelele 4.2.2. și 4.2.3. mențin L1 ca limbă de bază de instruire și introduc, progresiv, studierea unor discipline în L2 – limba română și în Lm – limba maternă. Predarea acestor discipline, alese de instituția de învățământ, începe în clasele a III-a sau a IV-a.

Calculul timpului de instruire în L2 și Lm se face în baza Planului-cadru, ținând cont de numărul total de ore aplicat disciplinelor non-lingvistice, cu excluderea orelor prevăzute pentru studierea limbilor ca discipline școlare.

Modelul 4.2.4. recomandă utilizarea Lm – limbii materne a minorităților naționale (bulgară, găgăuză, ucraineană) ca limbă de instruire de bază. În acest caz, limba română – L2 și limba rusă – L1 sunt introduse treptat ca limbi de predare, începând cu clasele a III-a – a IV-a.

În ciclul gimnazial, volumul de studiu alocat disciplinelor predate în limba română (L2) crește treptat, în funcție de distribuirea timpului prevăzut pentru predarea disciplinelor non-lingvistice în limba română, conform specificațiilor fiecărui model educațional.

Totodată, în conformitate cu metodologia predării bilingve, limbile țintă sunt integrate în mod structurat în cadrul lecțiilor, în funcție de nivelul de competență al elevilor. Limbile L1, L2 și Lm continuă să fie studiate și ca discipline școlare pe întreaga perioadă de studiu.

Alegerea disciplinelor non-lingvistice care urmează a fi predate în limbile țintă se realizează de către școală, ținând cont de continuitatea utilizării acestor limbi în procesul instructiv din ciclurile educaționale anterioare.

În clasele liceale, se presupune utilizarea preponderentă a metodei de învățare integrată a conținutului și a limbii (CLIL) pentru predarea disciplinelor în limba română, cu condiția ca elevii să fi participat anterior la programe de educație bilingvă/multilingvă. Această decizie trebuie să se bazeze și pe rezultatele evaluării nivelului de competență în L2.

Cadrele didactice care predau discipline în limba română trebuie să dețină un nivel adecvat de competență atât în L2, cât și în L1.

5.4. Aplicarea modelelor de imersiune completă

Modelele de imersiune completă pot fi eficiente în contextul școlilor mixte și/sau al comunităților bilingve/multilingve, în care limbile țintă sunt utilizate în mod activ în viața de zi cu zi.

La nivelul primar, gimnazial și liceal, limba română va fi limba principală de predare a disciplinelor școlare, prin aplicarea metodei de învățare integrată a conținutului și a limbii (CLIL). Limba rusă – L1 și limba maternă – Lm vor fi predate ca discipline școlare pe tot parcursul traseului educațional.

Cadrele didactice implicate în implementarea acestor modele trebuie să dețină un nivel avansat de competență în limba română, nu mai jos de C1, precum și cunoștințe funcționale în L1 și/sau Lm, la un nivel de cel puțin A2 – B1.

Notă bene: Predarea într-o limbă străină nu face parte din modelele de educație multilingvă descrise în prezentul document. Studiarea aprofundată a unei limbi străine rămâne la discreția instituției de învățământ, în funcție de disponibilitatea cadrelor didactice calificate și a resurselor educaționale necesare.

Decizia privind promovarea unei limbi străine ca limbă de predare poate fi luată ulterior, în baza evaluării rezultatelor obținute în urma implementării modelelor de educație multilingvă recomandate.

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă² – *Modelul 4.1.2*

Discipline predate în limba română ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru de învățământ pentru clasele I – IX (cu instruire în limba rusă)

Planul-cadru de învățământ pentru clasele I – IX (cu instruire în limba rusă)											
Disciplina școlară	Aria curriculară	Învățământul primar				Învățământul gimnazial					
		Clasele/numărul de ore									
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)											
Limbă și comunicare											
1. Limba și literatura română		3	3	4	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura rusă		8	7	7	7	6	6	5	5	5	
3. Limba străină		-	2	2	2	2	2	2	2	2	
Matematică și Științe											
1. Matematică		4	4	4	4	4	4	4	4	4	
2. Științe		-	1	1	1	1	-	-	-	-	
3. Biologie		-	-	-	-	-	1	2	2	2	
4. Fizică		-	-	-	-	-	1	2	2	2	
5. Chimie		-	-	-	-	-	-	1	2	2	
6. Informatică		-	-	-	-	-	-	1	1	1	L2
Educație socioumanistică											
1. Istoria românilor și universală		-	-	-	1	2	2	2	2	2	
2. Geografie		-	-	-	-	1	1	1	1	1	
3. Educație moral-spirituală		1	1	1	1	-	-	-	-	-	
4. Educație pentru societate		-	-	-	-	1	1	1	1	1	L2
5. *Istorie, cultură și tradiții ale poporului rus/ucrainean/găgăuz/bulgar/rom și ale altor popoare		1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Arte											
1. Educație muzicală		1	1	1	1	1	1	1	1	-	
2. Educație plastică		1	1	1	1	1	1	1	-	-	
Tehnologii											
1. Educație tehnologică		1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
Sport											
1. Educație fizică		2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Consiliere și dezvoltare personală											
1. Dezvoltare personală		1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)											
Discipline opționale		1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Număr total de ore											
		24	26	27	28	29	30	33	33	32	

²² Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile - țintă - Modelul 4.1.2

Scoală primara

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a - 3-a) – 27

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 13

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $27 - 13 \times 0.10 = 1,4 = 1$ ora pe săptămână

15% va fi $27 - 13 \times 0.15 = 2,1 = 2$ ore pe săptămână

Gimnaziu

Numărul total de ore pe săptămână (cl. A -7-a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 11

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $33 - 11 \times 0.10 = 2,2 = 2$ ore pe săptămână

15% va fi $33 - 11 \times 0.15 = 3,3 = 3$ ore pe săptămână

20% va fi $33 - 11 \times 0.20 = 4,4 = 4$ ore pe săptămână

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă³ - Modelul 4.1.3.

Discipline predate în limba română ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru de învățământ pentru elevii de etnie ucraineană, găgăuză, bulgară, romă din clasele

I – IX (cu instruire în limba rusă)

Aria curriculară Disciplina școlară		Învățământul primar				Învățământul gimnazial				
		Clasele/numărul de ore								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)										
Limbă și comunicare										
1. Limba și literatura română	3	3	4	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura ucraineană/găgăuză/bulgară	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Lm
3. Limba și literatura rusă	8	7	7	7	6	6	5	5	5	
4. Limba străină	-	2	2	2	2	2	2	2	2	
Matematică și Științe										
1. Matematică	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
2. Științe	-	1	1	1	1	-	-	-	-	
3. Biologie	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
4. Fizică	-	-	-	-	-	1	2	2	2	
5. Chimie	-	-	-	-	-	-	1	2	2	
6. Informatică	-	-	-	-	-	-	1	1	1	
Educație socioumanistică										
1. Istoria românilor și universală	-	-	-	1	2	2	2	2	2	
2. Geografie	-	-	-	-	1	1	1	1	1	
3. Educație moral-spirituală	1	1	1	1	L2	-	-	-	-	
4. Educație pentru societate	-	-	-	-	1	1	1	1	1	L2
5. *Istorie, cultură și tradiții ale poporului ucrainean/găgăuz/bulgar/rom și ale altor popoare	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Lm
Arte										
1. Educație muzicală	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
2. Educație plastică	1	1	1	1	Lm	1	1	1	-	-
Tehnologii										
1. Educație tehnologică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Lm
Sport										
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2	2	2	2	L2
Consiliere și dezvoltare personală										
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1	1	1	1	L2
Număr total de ore										
	26	28	29	30	31	32	35	35	34	

³ Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - Modelul 4.1.3.

Scoală primara

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -3-a) – 29

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 16

Din numărul de orelor prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $29 - 16 \times 0.10 = 1,3 = 1$ ora pe săptămână

15% va fi $29 - 16 \times 0.15 = 1,95 = 2$ ore pe săptămână

Gimnaziu

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -7-a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 14

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $33 - 14 \times 0.10 = 2,1 = 2$ ore pe săptămână

15% va fi $33 - 14 \times 0.15 = 3,15 = 3$ ore pe săptămână

20% va fi $33 - 14 \times 0.20 = 4,2 = 4$ ore pe săptămână

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă⁴ - Modelul 4.1.2.

Discipline predate în limba română ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru standard pentru profilul real și umanist (cu instruire în limba rusă)

Planul-cadru standard pentru profilul real și umanist (cu instruire în limba rusă)									
Arii curriculare Discipline școlare		Profil Umanist				Profil Real			
		Numărul de ore pe clase							
		X	XI	XII	X	XI	XII		
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)									
Limbă și comunicare									
1. Limba și literatura română	4	4	4	4	4	4	4	L2	
2. Limba și literatura rusă	5	5	5	4	4		4		
3. Limba străină I	3	3	3	3	3		3		
4. Limba străină II	2	2	2	-	-		-		
5. Literatură universală	1	1	1	-	-		-		
Matematică și Științe									
1. Matematică	3	3	3	5	5		5		
2. Fizică. Astronomie	2	2	2	3	3		4		
3. Chimie	1	1	1	3	2		3		
4. Biologie	1	1	1	2	3	3		L2	
Educație sociumanistică									
1. Istoria românilor și universală	3	3	3	2	2		2		
2. Geografie	2	2	1	L2	2		1		
3. Educație pentru societate	1	1	1	1	1	1		L2	
Tehnologii									
1. Informatică	1	1	1	2	2	2		L2	
Sport									
1. Educație fizică	2	2	2	2	2		2		
Dezvoltare personală									
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1		L2	
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)									
Discipline opționale	1	1	1	1	L2	1		1	
Număr total de ore	33	33	32	35	35		36		

⁴ Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - Modelul 4.1.2.

Liceu

Profil umanist

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10 - a) – 33

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 15

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10%	va fi	$33 - 15 \times 0.10 = 1,8 = 2$ ore pe săptămână
15%	va fi	$33 - 15 \times 0.15 = 2,7 = 3$ ore pe săptămână
20%	va fi	$33 - 15 \times 0.2 = 3,6 = 4$ ore pe săptămână
25%	va fi	$33 - 15 \times 0.25 = 4,5 = 5$ ore pe săptămână
30%	va fi	$33 - 15 \times 0.3 = 5,4 = 5$ ore pe săptămână

Profil real

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a – 10 - a) – 35

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 11

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non - lingvistice

10%	va fi	$35 - 11 \times 0.10 = 2,4 = 2$ ore pe săptămână
15%	va fi	$35 - 11 \times 0.15 = 3,6 = 4$ ore pe săptămână
20%	va fi	$35 - 11 \times 0.2 = 4,8 = 5$ ore pe săptămână
25%	va fi	$35 - 11 \times 0.25 = 6,0 = 6$ ore pe săptămână
30%	va fi	$35 - 11 \times 0.3 = 7,2 = 7$ ore pe săptămână

Model de calcul și repartizare a orelor pentru limbile-țintă⁵ - Modelul 4.2.3.

Discipline predate în limba română ca limba-țintă

Discipline predate în limba maternă

Planul-cadru standard pentru elevii de etnie ucraineană, găgăuză, bulgară, romă, profil umanist și real
(cu instruirea în limba rusă)

Arii curriculare Discipline școlare		Profil Umanist			Profil Real		
		Numărul de ore pe clase					
		X	XI	XII	X	XI	XII
COMPONENTA INVARIABILĂ (discipline obligatorii)							
Limbă și comunicare							
1. Limba și literatura română	4	4	4	4	4	4	L2
2. Limba și literatura ucraineană/găgăuză/bulgară	4	4	4	3	3	3	Lm
3. Limba și literatura rusă	5	5	5	4	4	4	
3. Limba străină	3	3	3	3	3	2	
4. Literatura universală	1	1	1	-	-	-	
Matematică și Științe							
1. Matematică	3	3	3	5	5	5	
2. Fizică. Astronomie	2	2	2	3	3	4	
3. Chimie	1	1	1	3	2	3	
4. Biologie	1	1	1	2	3	3	
Educație sociumanistică							
1. Istoria românilor și universală	3	3	3	2	2	2	
2. Geografie	2	2	1	2	2	1	L2
3. Educație pentru societate	1	1	1	1	1	1	Lm
Tehnologii							
1. Informatică	1	1	1	2	2	2	
Sport							
1. Educație fizică	2	2	2	2	2	2	L2
Dezvoltare personală							
1. Dezvoltare personală	1	1	1	1	1	1	Lm
COMPONENTA VARIABILĂ (discipline opționale)							
Discipline opționale	1	1	1	1	1	1	L2
Număr total de ore	35	35	34	38	38	38	

⁵ Selecția disciplinelor predate în limba-țintă revine instituției de învățământ, în funcție de resursele disponibile și cu acordul părinților.

Model de calcul a orelor pentru limbile-țintă - Modelul 4.2.3.

Liceu

Profil umanist

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10-a) – 35

Limba și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 17

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $35 - 17 \times 0.10 = 1,8 = 2$ ore pe săptămână

15% va fi $35 - 17 \times 0.15 = 2,7 = 3$ ore pe săptămână

20% va fi $35 - 17 \times 0.2 = 3,6 = 4$ ore pe săptămână

25% va fi $35 - 17 \times 0.25 = 4,5 = 5$ ore pe săptămână

30% va fi $35 - 17 \times 0.3 = 5,4 = 5$ ore pe săptămână

Profil real

Numărul total de ore pe săptămână (cl. a -10-a) – 38

Limbă și comunicare (nr. de ore/săptămână) - 14

Din numărul de ore prevăzute pentru predarea disciplinelor non-lingvistice

10% va fi $38 - 14 \times 0.10 = 2,4 = 2$ ore pe săptămână

15% va fi $38 - 14 \times 0.15 = 3,6 = 4$ ore pe săptămână

20% va fi $38 - 14 \times 0.2 = 4,8 = 5$ ore pe săptămână

25% va fi $38 - 14 \times 0.25 = 6,0 = 6$ ore pe săptămână

30% va fi $38 - 14 \times 0.3 = 7,2 = 7$ ore pe săptămână